

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 145/22
30.3.2022. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Весне Станковић, председника већа и судија Сање Агатоновић и Данице Кососвац, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., ..., ..., чији је пуномоћник Јасмина Микић из Београда, Милутина Бојића 3, против туженог ББ из ..., ..., ради лишења родитељског права, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 1063/21 од 8.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 30.3.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 1063/21 од 8.12.2021. године и предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 1063/21 од 8.12.2021. године, првим ставом изреке тужени – отац, делимично је лишен родитељског права у домену одржавања личних односа са дететом и права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета, малолетног ВВ, рођеног... године у Београду. Другим ставом изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је побијао првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 ... 18/20).

Тужиља је доставила одговор на жалбу.

Испитујући правилност побијане пресуде, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку у вези са чланом 202 – 207 Породичног закона (“Службени гласник РС” бр. 18/2005, 72/11 и 6/2015) Апелациони суд је оценио

да је жалба туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Другог основног суда у Београду П2 -668/18 од 15.11.2018. године заједничко дете парничних странака мал. ВВ, рођен ... године у Београду, поверен је тужиљи - мајци на самостално вршење родитељског права, уређен је начин одржавања личних односа између мал. детета и туженог – оца и обавезан је тужени да на име свог доприноса за издржавање малолетног ВВ плаћа месечно износ од 20.000,00 динара. Тужиља је због вербалног и физичког насиља дана 25.2.2021. године туженог пријавила Полицијској станици Чукарица, о чему је сачињена службена белешка због догађаја од 24.2.2021. године. Против туженог проднет је и оптужни предлог од стране Првог ОЈТ Кт-3451/20 од 1.6.2021. године због постојања оправдане сумње да је у временском периоду од 24.12.2018. године до 2.2.2021. године извршио кривично дело недавање издржавања. Пресудом Првог основног суда у Београду СПК -98/21 од 5.4.2021. године прихваћен је споразум о признању кривичног дела Ск -110/21 од 5.4.2021. године закључен између заменика јавног тужиоца Првог ОЈТ у Београду и туженог, па је тужени оглашен кривим да је извршио кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348 став 1 КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 1 године и 5 месеци, у коју казну затвора се урачунава време проведено у притвору од 25.2.2021. године до 5.4.2021. године, као и време проведено на издржавању мере забране напуштања стана 5.4.2021. године, па надаље до упућивања окривљеног на издржавање казне затвора и на новчану казну у износу од 400.000,00 динара и изречена му је мера безбедности одузимање предмета – пиштоља.

Према налазу и мишљењу Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Чукарица од 9.8.2021. године, породица АА – ББ се налази на евиденцији одељења од 2018. године, када је вођен поступак поверавања детета. Тужиља се 2019. године обраћала центру због ризичних ситуација којима тужени – отац излаже дете, а 2021. године поступали су по пријави због насиља у породици и по захтеву Другог основног суда у Београду ради измене одлуке о издржавању и моделу виђања. Обављен је разговор са тужиљом, која је у фебруару 2021. године пријавила насиље у породици. Тужиља је изјавила да дете одбија контакт са оцем, јер је присуствовало сценама насиља, да отац негативно утиче на дете својим обрасцима понашања и васпитним ставовима, због чега је забринута за безбедност детета, а виђање туженог и мал. ВВ није спречавала и контакти су се одвијали у Казнено поправном заводу или у кући туженог. Због процене тужиље да криминогена структура и начин живота туженог могу битно да угрозе живот детета, прекинути су контакти. Тужени нема увид у потребе детета, није ангажован око малолетног детета, не плаћа издржавање и више месеци не контактира са мал. ВВ, што је код детета изазивало тугу и патњу. У таквој ситуацији, мишљење Центра је да због чињенице да се тужени налази на издржавању казне затвора не постоје услови за процену родитељских капацитета оца, јер није могуће обезбедити његово присуство у поступку пред Центром за социјални рад, па сагледавајући то да отац не учествује у издржавању сина дуже време, да је дечак био изложен низу неприкладних и по његову безбедност ризичних ситуација, процењено је да све наведено указује на занемаривање потреба детета и неувиђање истих од стране оца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са

члановима 6, 81, 82 и 266 Породичног закона, имајући у виду мишљење органа старатељства које је у потпуности прихватио, закључио да тужени грубо занемарује родитељске дужности, уз образложење да занемарује потребе детета, јер не учествује у његовом издржавању, да излаже дете низу неприкладних и по његову безбедност ризичних ситуација, да је осуђен и налази се на издржавању казне затвора, као и да службена белешка сачињена од стране полиције указује на насиље у породици у присуству детета, па је поступајући у оквиру постављеног тужбеног захтева оценио да су испуњени услови за делимично лишење родитељског права туженог.

Међутим, оваква одлука првостепеног суда за сада се не може прихватити као правилна, јер је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку на коју се основано указује жалбом туженог. Првостепена пресуда има недостатака због којих се не може испитати с обзиром да нису дати разлози о битним чињеницама, а они који су дати су нејасни, недовољни и противречни да би се оправдало правно становиште на коме је побијана одлука заснована. Такође, ни чињенице битне за доношење правилне одлуке нису потпуно и правилно утврђене, што је довело до погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 81 став 1 Породичног закона, прописано је да родитељ, који злоупотребљава права или грубо занемарује дужности из садржине родитељског права, може бити потпуно лишен родитељског права.

Одредбом члана 82 став 1 Породичног закона, прописано је да родитељ који несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права, може бити делимично лишен родитељског права. Судска одлука о делимичном лишењу родитељског права може лишити родитеља једног или више права и дужности из садржине родитељског права, осим дужности да издржава дете (став 2). Родитељ који врши родитељско право може бити лишен права и дужности на чување, подизање, васпитање, образовање и заступање детета, те на управљање и располагање имовином детета (став 3).

Одредбом члана 6 став 1 Породичног закона, прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета, а одредбом члана 266 став 1 истог закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Одредбом члана 270 Породичног закона прописано је да је пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Регулишући права детета одредба члана 61 Породичног закона прописује да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, као и да ово право може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета. Одредба члана 67 прописује да је родитељско право изведено из дужности родитеља и да постоји само у мери у којој је потребно за заштиту личности, права и интереса

детета, па у складу са наведеним треба тумачити и одредбу члана 68 истог закона о праву родитеља да се стара о детету у смислу учешћа родитеља у чувању, подизању и васпитању детета. Родитељ има право и дужност да чува и подиже дете, тако што ће се он лично старати о његовом животу и здрављу, водећи рачуна да детету обезбеди сигурност свакодневног живота, али и емоционалну сигурност. Делимично лишење родитељског права је лакша породичноправна санкција од потпуног лишења родитељског права, јер несавесно вршење права и дужности из садржине родитељског права, подразумева мањи степен родитељске неодговорности од злоупотребе права и грубог занемаривања дужности.

Имајући у виду наведено, услови који морају постојати на страни родитеља који се лишава родитељског права јесу субјективне природе, а да би се неко лице лишило родитељског права у поступку мора на несумњив начин бити утврђено постојање понашања родитеља који се може оценити као злоупотреба права, грубо занемаривање дужности из садржине родитељског права, односно несавесно вршење права или дужности из садржине родитељског права.

Основано се жалбом туженог указује да побијана пресуда не садржи разлоге о свим одлучним чињеницама - изостала је оцена оправданости конкретних разлога за лишење родитељског права туженог, па одсуство разлога о битним чињеницама и нејасан закључак суда о наведеним чињеницама разлог су за укидање првостепене пресуде, јер су дати разлози нејасни, а чињенично стање остало је непотпуно утврђено.

Према стању у списима, из налаза Центра за социјални рад у Београду, који је првостепени суд прихватио, утврђено је да се тужилац и тужена налазе на евиденцији одељења од 2018. године, да се тужилца обрађала центру указујући на ризичне ситуације којима тужени излаже малолетно дете и по пријави да је тужени починилац насиља, као и да је Центар своју процену дао искључиво на основу разговора са тужилом, са образложењем да не постоје услови за процену родитељских капацитета оца и за давање мишљења за делимично лишење родитељског права, имајући у виду да се тужени налази на издржавању казне. Из ових разлога, а усвајајући тужбени захтев у односу на туженог на основу налаза и мишљења датог од стране стручне службе само на основу изјаве тужилце - мајке, јер тренутно није могуће обезбедити учешће туженог пред органом старатељства, првостепени суд није на поуздан начин утврдио да ли је тужени грубо занемарио родитељске дужности и обавезе из садржине родитељског права, као и да су значајно снижени његови родитељски капацитети као оца, те да је склон насилним обрасцима понашања који негативно утичу на правилан начин развоја детета и који могу проузроковати бројне штетне последице, јер мишљење није дато и на основу разговора са оцем. Из налаза и мишљења такође произлази да је Центар сагласан са мишљењем мајке да тужени занемарује потребе малолетног детета и да га треба лишити родитељског права, али прибављеним стручним мишљењем органа старатељства без процене туженог нису поуздано утврђене све чињенице у погледу његове подобности да врши родитељско право према мал. ВВ.

Следом свега реченог одсуство разлога о битним чињеницама за остварење тужилиног права и нејасан закључак суда о наведеним чињеницама разлог су за укидање првостепене пресуде, јер је чињенично стање остало непотпуно утврђено, те се не може испитати правилност примене материјалног права.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити наведене повреде поступка тако што ће имати у виду примедбе на које је овим решењем указано, а чињенично стање употпунити тако што ће правилном применом одредбе члана 270 Породичног закона затражити налаз и стручно мишљење у погледу подобности туженог да врши родитељско право према мал. ВВ, јер одлука суда о делимичном лишењу родитељског права мора да садржи оцену најбољег интереса детета свеобухватном комплексном анализом свих околности конкретног случаја и критичким разматрањем свих изведених доказа, па и налаза и мишљења Центра за социјални рад датог на основу процене капацитета оба родитеља, јер се тек увидом у околности конкретног случаја може донети правилна и законита одлука. У овом случају наведено је изостало, јер је било неопходно утврдити и да ли тужени својим понашањем нарушава заштиту личности, живота и најбољег интереса детета, односно да ли онемогућава редовно животно функционисање детета, а пропустио је у том смислу да наведено утврди, јер налаз и стручно мишљење у вези са променом вршења родитељског права не садржи процену оба родитеља. Имајући у виду да одредба члана 205 Породичног закона прописује истражно начело у породичним споровима и обавезује суд да изведе све потребне доказе и утврди све релевантне чињенице за доношење одлуке о предмету спора, без обзира на то да ли су их странке изнеле или оспориле у току првостепеног поступка, што у конкретном случају значи да првостепени суд мора на погодан начин утврдити који је најбољи интерес малолетног детета, тако што ће пре свега позвати водитеље случаја Центра за социјални рад да прибаве налаз и стручно мишљење у погледу подобности туженог, јер чињеница да се тужени налази на издржавању казне затвора не искључује обавезу да се предузму мере ради саслушања лица које је на издржавању казне затвора и да се од надлежног органа старатељства прибави налаз и стручно мишљење у погледу његове подобности да врши родитељско право.

Након што поступи на начин на који му је указано, првостепени суд ће водећи рачуна о најбољем интересу малолетног детета, бити у могућности да правилном применом материјалног права донесе нову и на закону засновану одлуку у погледу модела виђења малолетног детета са оцем, за коју ће дати довољне и јасне разлоге.

На основу изложеног, применом одредбе члана 391 став 1 и 392 став 2 у вези са чланом 387 став 1 тачка 3 Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

Укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у другом ставу изреке првостепене пресуде применом одредбе члана 401 тачка 3 у вези са чланом 165 став 3 Закона о парничном поступку, јер зависи од коначног исхода спора.

Председник већа-судија
Весна Станковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић